॥ श्री वीतरागाय नमः ॥

શ્રી વીરવિજયજી કૃત

સ્નાત્રપૂજા તથા શ્રાવક દીનકૃત્ય વિગેરે.

પરમપૂજ્ય શ્રીમદ્ મુનિમહારાજ

શ્રી [illegible]ના સદુપદેશથી

[illegible] પ્રસિદ્ધ કરનાર,

[illegible]રની પોળના ઉપાશ્રયની પાઠશાળા તરફથી

શા. શામળદાસ હીરાચંદ.

ઓનરરી સેક્રેટરી, ઠે. ગુસાપારેખની પોળ.

અમદાવાદ.

વીરસંવત ૨૪૪૫—વીક્રમ સંવત ૧૯૭૫.

આવૃત્તિ ૧ લી—પ્રત ૧૦૦૦.

કીંમત ૦-૨-૦.

પુસ્તકને જેમ બને તેમ જ્યાં ત્યાં રખડતું મુકવું નહિ.

અશુદ્ધ હાથે અડકવું નહિ તેમજ ઉઘાડે મુખે પુસ્તક વાંચવું નહિ.

આર્ત્તધ્યાનથી બચવાનો ઉપાય.

गते शोको न कर्त्तव्यो, भविष्यं नैव शोचयेत्;
वर्त्तमानेन योगेन, वर्त्तन्तेहि विचक्षणाः ॥१॥

રહસ્ય:—બની ગએલી બાબત સંબંધી વિચારો કે ખેદ ન કરવો; ખાસ અગત્યના પ્રસંગ વિના ભવિષ્યકાળ સંબંધી પણ વિકલ્પો કે ચિંતા ન કરવી. માત્ર વર્તમાનકાળે જે સ્થિતિ પ્રાપ્ત થઇ હોય તેને સંતોષપૂર્વક નિર્વહતાં **સમભાવભાવિતાત્મા** થવું. સમજુ માણસો આ આચારનું ખાસ કરીને પાલન કરે છે.



॥ श्री वीतरागाय नमः ॥

શ્રી વીરવિજયજી કૃત

સ્નાત્રપૂજા તથા શ્રાવક દીનકૃત્ય વિગેરે.

પરમપૂજ્ય શ્રીમદ્ મુનિમહારાજ

શ્રી સિદ્ધિવિજયજીના સદુપદેશથી

યોજી છપાવી પ્રસિદ્ધ કરનાર,

શ્રી લવારની પોળના ઉપાશ્રયની પાઠશાળા તરફથી

શા. શામળદાસ હીરાચંદ.

ઓનરરી સેક્રેટરી, ઠે. ગુસાપારેખની પોળ.

અમદાવાદ.

વીરસંવત ૨૪૪૫—વીક્રમ સંવત ૧૯૭૫.

આવૃત્તિ ૧ લી—પ્રત ૧૦૦૦.

કીંમત ૦–૧–૦.

પ્રસ્તાવના

પ્રિય જૈનબંધુઓ, આ સ્નાત્રપૂજા વિધિ સહિત બહાર પાડવાનો ઉદ્દેશ પરમપૂજ્ય મુનીમહારાજશ્રી સીદ્ધિવિજયજીનો છે. અત્રે શ્રી રાજનગર જૈનશ્વેતાંબર ધાર્મીક ઈનામી પરીક્ષામાં આ વિષય દાખલ કરેલો છે તેને માટે ખાસ રૂ. ૧૦) નું ઈનામ રાખેલું છે તેને તૈયાર કરવાને મદદરૂપ આ બુક ઉપયોગી થઈ પડશે. સાથે શ્રાવકની કરણીરૂપ શ્રાવક દીનકૃત્ય પણ દાખલ કરેલું છે તેનો સૌ લાભ લઈ શકે તે માટે તેની કીંમત જુજ એક આનોજ રાખેલી છે. સ્નાત્ર માટે ભોજકો ઉપર આધાર રાખવો પડે છે વખતે મલતા પણ નથી તે ખોટ આ કાર્યથી પુરાય એવું ઇચ્છી વિરમીએ છીએ. એજ.

પ્રસિદ્ધ કર્તા.

શ્રી જૈન વિદ્યાવિજય પ્રેસમાં શા. ચુનીલાલ
અમથાભાઈએ છાપ્યું,—અમદાવાદ.

પંડિત શ્રી વીરવિજયજી કૃત

સ્નાત્રપૂજાની વિધિ.

પ્રથમ ત્રણ ગઢને બદલે ત્રણ બાજોઠ મુકીને ઉપલા બાજોઠને મધ્યભાગે કંકુનોસાથીઓકરવો, અને તેનાઆગળ કંકુના સાથીઆ ચાર કરીને ઉપર અક્ષત નાંખવા તથા ફળ મુકવાં. વચલા સાથીઆ ઉપર રૂપાનાણું મુકવું ને ચારે સાથીઆ ઉપર કળશ સ્થાપવા. તેમાં પંચામ્રત કરી જળ ભરવું તથા વચલા સાથીઆ ઉપર થાળ મુકી કેશરનો સાથીઓ કરી અક્ષત નાંખી ફળ મુકી નવકાર ત્રણ ગણી પ્રભુને પધરાવવા. પછી

બે સ ાથીઆઓને ઉભા રાખીને ત્રણ નવકાર ગણાવવા. પછી પ્રભુના જમણા પગના અંગુઠે કળશમાંથી જળ રેડવું, ને અંગલુહણાં ત્રણ કરવાં. પછી કેશ-રથી પૂજા કરી હાથ ધૂપીને સનાથીઆ-ના જમણા હાથમાં કેશરનો ચાંલ્લો ક-રવો. પછી કુસુમાંજલિ (ફુલ) હોય તે હાથમાં આપવાં. પછી નાચે પ્રમાણે કહેવું. દીપક એક પ્રભુનાં જમણી બા-જુએ કરવો.



પંડિત શ્રી વીરવિજયજી કૃત
સ્નાત્રપૂજા.



॥ કાવ્યં દ્રુતવિલંબિતવૃત્તમ્ ॥

સરસ શાન્તિ સુધારસ સાગરં,
શુચિતરં ગુણરત્ન મહાગરં ॥
ભવિકપંકજ બોધ દિવાકરં,
પ્રતિદિનં પ્રણમામિ જિનેશ્વરં ॥ ૧ ॥

॥ દોહા ॥

કુસુમાભરણ ઉતારીને, પડિમા ધરિય વિવેક ॥ મજ્જનપીઠે થાપીને, કરીયે જળ અભિષેક ॥ ૨ ॥

॥ ગાથા ॥ આર્યા ગીતિ ॥

જિણ જમ્મ સમય મેરૂ, સિહરં રયણ કણય કલસેહિં ॥ દેવા સુરહિ ણ્હવિઉ, તે ધન્ના જેહિં દિઠ્ઠોસિ ॥ ૩ ॥

॥ કુસુમાંજલિ ॥ ઢાળ ॥

નિર્મલજળ કલશે ન્હવરાવે, વસ્ત્ર અમૂલક અંગ ધરાવે ॥ કુસુમાંજલિ મેલો આદિ જિણંદા ॥ સિદ્ધસ્વરૂપી અંગ પખાલી, આતમ નિર્મળ હુઇ સુકુમાળી ॥ કુ૦ ॥ ૪ ॥

॥ ગાથા ॥ આર્યા ગીતિ ॥

મચકુંદ ચંપ માલઇ, કમલાઇં પુપ્ફ પંચ વણ્ણાઇં ॥ જગનાહ ન્હવણ સમયે, દેવા કુસુમાંજલિ દિંતી ॥ ૫ ॥

નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ ॥

॥ કુસુમાંજલિ ॥ ઢાળ ॥

રયણ સિંહાસન જિન થાપીજે, કુસુમાંજલિ પ્રભુ ચરણે દિજે ॥ કુસુમાંજલિ મેલો શાન્તિ જિણંદા ॥ ૬ ॥

॥ દોહા ॥

જિણ તિહું કાલય સિદ્ધની, પડિમા ગુણ ભંડાર ॥ તસુ ચરણે કુસુમાંજલિ, ભવિક દુરિત હરનાર ॥ ૭ ॥

નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ॥

॥ કુસુમાંજલિ ॥ ઢાળ ॥

કૃષ્ણાગરૂ વર ધૂપ ધરીજે, સુગંધ કર કુસુમાંજલિ દીજે, કુસુમાંજલિ મેલો નેમિ જિણંદા ॥ ૮ ॥

॥ ગાથા ॥ આર્યા ગીતિ ॥

જસુ પરિમલ બલ દહદિસિં, મહુ-

કર ઝંકાર સહ્સંગીયા ॥ જિણ ચલણો-
વરિ મુક્કા, સુરનર કુસુમાંજલિ સિદ્ધા ૯
નમોર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ ॥

॥ કુસુમાંજલિ ॥ ઢાળ ॥

પાસ જિણેસર જગ જયકારી, જલ
થલ પુલ ઉદક કર ધારી ॥ કુસુમાંજલિ
મેલો પાર્શ્વજિણંદા ॥ ૧૦ ॥

॥ દોહા ॥

મૂકે કુસુમાંજલિ સુરા, વીરચરણ
સુકુમાલ ॥ તે કુસુમાંજલિ ભવિકનાં,
પાપ હરે ત્રણ કાળ ॥ ૧૧ ॥
નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ॥

॥ કુસુમાંજલિ ॥ ઢાળ ॥

વિવિધ કુસુમ વર જાતિ ગહેવી,
જિનચરણે પણમંત ઠવેવી ॥ કુસુમાંજ-

લિ મેલો વીર જિણંદા ॥ ૨ ॥

॥ વસ્તુ છંદ ॥

ન્હવણકાળે ન્હવણકાળે, દેવદાણવ સમુચ્ચિય ॥ કુસુમાંજલિ તહિ સંઠવિય, પસરંત દિસિ પરિમલ સુગંધિય ॥ જિણપયકમલે નિવડેઈ, વિગ્ઘહર જસ નામ મંતો ॥ અનંત ચઉવીસ જિન, વાસવ મલિય અસેસ ॥ સા કુસુમાંજલિ સુહકરો, ચઉવિહ સંઘ વિશેસ ॥ કુસુમાંજલિ મેલો ચઉવીશ જિણંદા ॥ ૧૩ ॥

નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ॥

॥ કુસુમાંજલિ ॥ ઢાળ ॥

અનંત ચઉવીસી જિનજી જુહારૂં, વર્ત્તમાન ચઉવીસી સંભારૂં ॥ કુસુમાંજલિ મેલો ચોવીશ જિણંદા ॥ ૧૪ ॥

॥ દોહા ॥

મહાવિદેહે સંપ્રતિ, વિરહમાન જિન વીશ ॥ ભક્તિભરે તે પૂજિયા, કરો સંઘ સુજગીશ ॥ ૧૫ ॥

નમોઽર્હત્ સિદ્ધાચાર્યોપાધ્યાયસર્વસાધુભ્યઃ ॥

॥ કુસુમાંજલિ ॥ ઢાળ ॥

અપછરમંડલિ ગીત ઉચ્ચારા, શ્રી શુભવીરવિજય જયકારા ॥ કુસુમાંજલિ મેલો સર્વ જિણંદા ॥ ૧૬ ॥

॥ ઇતિ શ્રી કુસુમાંજલયઃ ॥

પછી સ્નાત્રીયા ત્રણ ખમાસમણ દેઇ જગચિંતામણી ચૈત્યવંદન કરી " નમુત્થુણં " કહી જયવીયરાય પર્યંત કહે. પછી હાથ ધૂપી મુખકોસ બાંધી કળશ લેઇ ઉભો રહીને કળશ કહે. તે કળશ.

॥ અથ કળશ ॥ દોહા ॥

સયલ જિણેસર પાય નમિ, કલ્યાણકવિધિ તાસ ॥ વર્ણવતાં સુણતાં થકાં, સંઘની પૂગે આશ ॥ ૧ ॥

॥ઢાળ॥ એક દિન અચિરા હુલરાવતી. એ દેશી.

સમકિતગુણઠાણે પરિણમ્યા, વળી વ્રતધર સંયમસુખ રમ્યા ॥ વીશથાનક વિધિયે તપ કરી, એસી ભાવદયા દીલમાં ધરી ॥ ૧ ॥ જો હોવે મુજ શક્તિ ઇસી, સવિ જીવ કરૂં શાસન રસી ॥ શુચિરસ ઢલતે તિહાં બાંધતાં, તીર્થંકર નામ નિકાચતા ॥ ૨ ॥ સરાગથી સંયમ આચરી, વચમાં એક દેવનો ભવ કરી ॥ ચવિ પન્નરક્ષેત્રે અવતરે, મધ્યખંડે પણ

રાજવી કુલે ॥ ૩ ॥ પટરાણી કૂખે ગુણ-
નિલો, જેમ માનસરોવર હંસલો ॥ સુ-
ખશય્યાયે રજનીશેષે, ઉતરતાં ચઉદ
સુપન દેખે ॥ ૪ ॥

॥ ઢાળ સ્વપ્નની ॥

પહેલે ગજવર દીઠો, બીજે વૃષભ
પઇઠ્ઠો ॥ ત્રીજે કેશરી સિંહ, ચોથે લક્ષ્મી
અબિહ ॥ ૧ ॥ પાંચમે ફૂલની માળા,
છઠ્ઠે ચંદ્ર વિશાળા ॥ રવિ રાતો ધ્વજ
મોહોટો, પૂરણ કળશ નહીં છોટો ॥ ૨ ॥
દશમે પદ્મ સરોવર, અગિયારમે રત્ના-
કર ॥ ભુવનવિમાન રત્નગંજી, અગ્નિ-
શિખા ધૂમવર્જી ॥ ૩ ॥ સ્વપ્ન લહી જઇ
રાયને ભાસે, રાજા અર્થ પ્રકાશે ॥ પુત્ર
તિર્થંકર ત્રિભુવન નમશે, સકલ મનો-

રથ ફળશે ॥ ૪ ॥

॥ વસ્તુ છંદ ॥

અવધિ નાણે અવધિ નાણે, ઉપના જિનરાજ ॥ જગત જસ પરમાણુઅ, વિસ્તર્યા વિશ્વજંતુ સુખકાર ॥ મિથ્યાત્વ તારા નિર્બલા, ધર્મઉદય પરભા । સુંદર ॥ માતા પણ આનંદિયાં, જગતી ધર્મ વિધાન ॥ જાણતિ જગતિલક સમો, હોશે પુત્ર પ્રધાન ॥ ૧ ॥

॥ દોહા ॥

શુભલગ્ને જિન જનમિયા, નારકીમાં સુખ જ્યોત ॥ સુખ પામ્યા ત્રિભુવન જના, હુઓ જગત ઉદ્યોત ॥૧॥

॥ ઢાળ ॥ કડખાની દેશી ॥

સાંભળો કળશ જન, મહોત્સવનો

ઇહાં ॥ છપ્પન કુમરી દિશિ, વિદિશિ
આવે તિહાં ॥ માય સુત નમીય, આણંદ
અધિકો ધરે ॥ અષ્ટ સંવર્ત્ત, વાયુથી ક-
ચરો હરે ॥ ૧ ॥ વૃષ્ટિ ગંધોદકે, અષ્ટ કુ-
મરી કરે ॥ અષ્ટ કલશા ભરે, અષ્ટ દ-
ર્પણ ધરે ॥ અષ્ટ ચામર ધરે, અષ્ટ પંખા
લહી ॥ ચાર રક્ષા કરી, ચાર દીપક ગ્રહી
॥ ૨ ॥ ઘર કરી કેળનાં, માય સુત લા-
વતી ॥ કરણ શુચીકર્મ જળ, કલશે ન્હ-
વરાવતી ॥ કુસુમ પૂજી અલંકાર, પેહે-
રાવતી ॥ રાખડી બાંધી જઇ, શયન પ-
ધરાવતી ॥ ૩ ॥ નમીય કહે માય તુજ,
બાળ લીલાવતી ॥ મેરૂ રવિ ચંદ્ર લગે,
જીવજો જગપતિ ॥ સ્વામિગુણ ગાવતી,
નિજ ઘર જાવતી ॥ તેણે સમે ઇંદ્ર, સિં-

હાસન કંપતી ॥ ૪ ॥

॥ ઢાળ ॥ એકવીશાની દેશી ॥

જિન જન્મ્યાજી, જિણ વેળા જનની ઘરે ॥ તિણ વેળાજી, ઇંદ્રસિંહાસન થરહરે ॥ દાહિણોત્તરજી, જેતા જિન જનમે યદા ॥ દિશિનાયકજી, સોહમ ઇશાન બેહુ તદા ॥ ૧ ॥

॥ ત્રુટક ॥

તદા ચિંત્તે ઇંદ્રિ મનમાં, કોણ અવસર એ બન્યો ॥ જિનજન્મ અવધિનાણે જાણી, હર્ષ આનંદ ઉપન્યો ॥ ૧ ॥ સુઘોષ આદે ઘંટનાદે, ઘોષણા સુરમેં કરે ॥ સવિ દેવી દેવા જન્મમહોત્સવે, આવજો સુરગિરિવરે ॥ ૨ ॥

॥ ઢાળ ॥ પૂર્વલી ॥

એમ સાંભળીજી, સુરવર કોડિ આ વાં મળે ॥ જન્મમહોત્સવજી, કરવા મેરૂ ઉપર ચલે ॥ સોહમપતિજી, બહુ પરિ- વારે આવીયા ॥ માય જિનનેજી, વાંદી પ્રભુને વધાવીયા ॥ ૩ ॥

॥ ત્રુટક ॥

વધાવી બોલે હે રત્નકૂખ, ધારિણી તુજ સુતતણો ॥ હું શક્ર સોહમ નામે કરશું, જન્મ ઉત્સવ અતિ ઘણો ॥ એમ કહિ જિન પ્રતિબિંબ થાપી, પંચરૂપે પ્રભુ ગ્રહી ॥ દેવ દેવી નાચે હર્ષ સાથે, સુ- રગિરિ આવ્યા વહી ॥ ૪ ॥

॥ ઢાળ ॥ પૂર્વલી ॥

મેરૂ ઉપરજી, પાંડુકવનમેં ચિહું

હિશે ॥ શિલા ઉપરજી, સિંહાસન મન ઉલસે ॥ તિહાં બેસીજી, શક્રે જિન ખોળે ધર્યા ॥ હરિ ત્રેશઠજી, બીજા તિહાં આવી મળ્યા ॥ ૫ ॥

॥ ત્રુટક ॥

મળ્યા ચોસઠ સુરપતિ તિહાં, કરે કળશ અડ જાતિના ॥ માગધાદિ જળ તીર્થ ઔષધિ, ધૂપ વળી બહુ ભાતિના ॥ અચ્યુતપતિએ હુકમ કીના, સાંભળો દેવા સવે ॥ ખીરજલધિ ગંગાનાર લાવો, ઝટિતી જીન મહોત્સવે ॥ ૬ ॥

॥ ઢાળ ॥ વિવાહલા ॥

સુર સાંભળીને સંચરીયા, માગધ વરદામે ચલીયા ॥ પદ્મદ્રહ ગંગા આવે, નિર્મળ જળ કળશ ભરાવે ॥ ૧ ॥ તી-

રથ ફળ ઔષધી લેતા, વળી ખીરસમુદ્રે જાતા ॥ જળ કળશા બહુલ ભરાવે, ફૂલ ચંગેરી થાળ લાવે ॥ ૨ ॥ સિંહાસન ચામર ધારી, ધૂપધાણાં રકેબી સારી ॥ સિદ્ધાંતે ભાખ્યાં જેહ, ઉપકરણ મિલાવે તેહ ॥ ૩ ॥ તે દેવા સુરગિરિ આવે, પ્રભુ દેખી આનંદ પાવે ॥ કળશાદિક સહુ તિહાં ઠાવે, ભકતે પ્રભુના ગુણ ગાવે ॥૪॥

॥ ઢાળ ॥ રાગ ધન્યાશ્રી ॥

આતમભક્તિ મળ્યા કેઇ દેવા, કેતા મિત્તનું જાઇ ॥ નારી પ્રેર્યા વળી નિજ કુલવટ, ધર્મી ધર્મ સખાઇ ॥ જોઇસ વ્યંતર ભુવનપતિના, વૈમાનિક સુર આવે ॥ અચ્યુતપતિ હુકમે ધરી કળશા, અરિહાને નવરાવે ॥ આ૦ ॥ ૧ ॥ અડજાતિ કળ-

શા પ્રત્યેકે, આઠ આઠ સહસ પ્રમાણો ॥ ચઉસઠ્ઠ સહસ હુઆ અભિષેકે, અઢીસં- ગુણા કરી જાણો ॥ સાઠ લાખ ઉપર એક કોડિ, કળશાના અધિકાર ॥ બા- સઠ ઇંદ્રતણા તિહાં બાસઠ, લોકપાલના ચાર ॥ આ૦ ॥ ૨ ॥ ચંદ્રની પંક્તિ છા- સઠ છાસઠ, રવિસેણી નરલોકો ॥ ગુરૂ- સ્થાનક સુર કેરો એકજ, સામાનિકનો એકો ॥ સોહમપતિ ઇશાનપતિના, ઇં- દ્રાણીના સોલ ॥ અસુરની દશ ઇંદ્રાણી નાગની, બાર કરે કલ્લોલ ॥ આ૦ ॥૩॥ જ્યોતિષ વ્યંતર ઇંદ્રની ચઉ ચઉ, પર્ષ- દા ત્રણનો એકો ॥ કટકપતિ અંગરક્ષક કેરો, એક એક સુવિવેકો ॥ પરચૂરણ સુરનો એક છેલ્લો, એ અઢીસં અભિ-

ષેકો ॥ ઇશાનઇંદ્ર કહે મુજ આપો, પ્ર-
ભુને ક્ષણ અતિરેકો ॥ આ૦ ॥ ૪ ॥ તવ
તસ ખોળે ઠવી અરિહાને, સોહમપતિ
મ ારંગે ॥ વૃષભરૂપ કરી શ્રૃંગ જળે ભ-
રી, ન્હવણ કરે પ્રભુ અંગે ॥ પુષ્પાદિક
પૂજીને છાંટે, કરી કેશર રંગ રોલે ॥ મંગ-
ળદીવા આરતી કરતાં, સુરવર જય જય
બોલે ॥ આ૦ ॥ ૫ ॥ ભેરી ભૂંગળ તાલ
બજાવત, વળિયા જિન કર ધારી ॥
જનનીઘર માતાને સોંપી, એણિપરે વ-
ચન ઉચ્ચારી ॥ પુત્ર તુમારો સ્વામી હ-
મારો, અમ સેવક આધાર ॥ પંચધાવી
રંભાદિક થાપી, પ્રભુ ખેલાવણ હાર
॥ આ૦ ॥ ૬ ॥ બત્રીશ કોડિ કનક મણિ
માણિક, વસ્ત્રની વૃષ્ટિ કરાવે ॥ પૂરણ

હર્ષ કરેવા કારણ, દ્વીપ નંદીસર જાવે ॥
કરીય અઠ્ઠાઇ ઉત્સવ દેવા, નિજ નિજ
કલ્પ સધાવે ॥ દિક્ષા કેવલને અભિલાષે,
નિત નિત જિન ગુણ ગાવે ॥આ૦॥ ૭॥
તપગચ્છ ઈસર સિંહ સૂરીસર, કેરા શિ-
ષ્ય વડેરા ॥ સત્યવિજય પન્યાસતણે પદ
કર્પૂરવિજય ગંભીરા ॥ ખિમાવિજય તસ
સુજસવિજયના, શ્રી શુભવિજય સવા-
યા ॥ પંડિત વીરવિજય શિષ્યે જિન,
જન્મમહોત્સવ ગાયા ॥ આ૦ ॥ ૮ ॥
ઉત્કૃષ્ટા એકસોને સિતેર, સંપ્રતિ વિચરે
વીશ ॥ અતીત અનાગત કાળે અનંતા
તીર્થંકર જગદીશ ॥ સાધારણ એ કળ-
શ જે ગાવે, શ્રી શુભવીર સવાઈ ॥ મં-
ગળલીલા સુખભર પાવે, ઘર ઘર હર્ષ

વધાઇ ॥ આ૦ ॥ ૯ ॥

અહીં કળશાભિષેક કરીયે. પછી દુગ્ધ, દહિ, ઘૃત, જળ અને શર્કરા એ પંચામૃતનો પખાલ કરીને પછી પૂજા કરીયે ને ફુલ ચઢાવીયે. પછી લૂણ ઉતારી આરતી ઉતારવી. પછી પ્રતિમાજીને આડો પડદો રાખી સ્નાત્રીઆએ પોતાના નવ અંગે કંકુના ચાંલ્લા કરવા. પછી પડદો કાઢી નાંખી મંગળદીવો ઉતારવો.

॥ અથ લૂણ ઉતારણું ॥

લૂણ ઉતારો જિનવર અંગે, નિર્મળ જળધારા મન રંગે ॥ લૂણ ॥ ૧ ॥ જીમ જીમ તડતડ લૂણજ ફુટે, તિમ તિમ અશુભ કર્મબંધ ત્રુટે ॥ લૂણ ॥૨॥ નયણ સલૂણાં શ્રી જીનજીનાં, અનુપમ રૂપ દયારસ ભીનાં ॥ લૂણ ॥ ૩ ॥ રૂપ

સલૂણું જિનજીનું દીસે, લાજ્યું લૂણ તે જળમાં પેસે ॥ લૂણ ॥ ૪ ॥ ત્રણ પ્રદક્ષિણા દેઇ જલધારા, જલણ ખેપવાગે લૂણ ઉદારા ॥ લૂણ ॥ ૫ ॥ જે જિન ઉપર દુમણો પ્રાણી, તે એમ થાજો લૂણ જ્યું પાણી ॥ લૂણ૦ ॥ ૬ ॥ અગર કૃષ્ણાગરૂ કુંદરૂ સુગંધે, ધુપ કરીજે વિવિધ પ્રબધે ॥ લૂણ ॥ ॥ ૭ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ આરતિ ॥

વિવિધ રત્નમણિ જડિત રચાવો, થાળ વિશાળ અનોપમ લાવો ॥ આરતિ ઉતારો પ્રભુજીના આગ, ભાવના ભાવી શિવસુખ માગે ॥ આ૦ ॥ ૧ ॥ સાત ચૌદ ને એકવીશ ભેવા, ત્રણ ત્રણ વાર પ્રદક્ષિણા દેવા ॥ આ૦ ॥ ૨ ॥

જિમજિમ જલધારા દેઈ જંપે, તિમ તિમ દોહગ થરહર કંપે ॥ આ૦ ॥ ૩ ॥ બહુ ભવસંચિત પાપ પણાસે, દ્રવ્યપૂજાથી ભાવ ઉલ્લાસે ॥ આ૦ ॥ ૪ ॥ ચૌદ ભુવનમાં જિનજીને તાલે, કોઇ નહીં આરતિ એમ બાલે ॥ આ૦ ॥ ૫ ॥ ઇતિ ॥

॥ અથ મંગળદીવો ॥

દીવો રે દીવો મંગળિક દીવો, ભુવન પ્રકાશક જિમ ચિરંજીવો ; દી૦ ॥ ૧ ॥ ચંદ સૂરજ પ્રભુ તુમ મુખ કેરા, લુંછણ કરતા દે નિત્ય ફેરા ॥ દી૦ ॥ ૨ ॥ જિન તુજ આગળ સુરની અમરી, મંગલદીપ કરી દિયે ભમરી ॥ દી૦ ॥ ૩ ॥ જિમ જિમ ધુપઘટી પ્રગટાવે, તિમ તિમ ભવનાં દુરિત દઝાવે ॥ દી૦ ॥ ૪ ॥ નીર

અક્ષત કુસુમાંજલિ ચંદન, ધુપદીપ ફલ નૈવેદ્ય વદન ॥ દી૦ ॥ ૪ ॥ એણીપરે અષ્ટપ્રકારી કીજે, પૂજા સ્નાત્ર મહોત્સવ પભણીજે ॥ દી૦ ॥ ૬ ॥

॥ ઇતિ પંડિત શ્રી વીરવિજયજી
કૃત સ્નાત્રપૂજા સમાપ્ત.

—→※○※←—

અથ શ્રાવક દીન કૃત્ય-

શ્રાવકે હમેશાં પાછલી રાતે ઉઠીને મનમાં નવકાર મંત્ર સ્મરણ કરવો પછી પોતાના દેવ ગુરૂ ધર્મ તથા આત્મા અને પોતાનાં કૃત્યનો વિચાર કરવો પછી સામાયિક અને રાઇ પડિક્કમણું કરી રાત્રિએ કરેલાં પાપની આલોયણ લેવી ને યથાશક્તિ પચ્ચખ્ખાણ કરવું. પછી પ્રભુનાં સ્તવન તથા સઝાય વગેરે કરવું. પછી ચઉદ નિયમ

ધારવા, પછીથી યત્નાપૂર્વક દેહેરે જઈ પ્રભુની દ્રવ્ય તથા ભાવપૂજા કરવી. તેની કિંચિત વિધિ નિચે બતાવે છે. લીલ ફુલ તથા જીવ રહિત શુદ્ધ ભૂમિ જોઇને સ્નાન કરીને અંગુચા વતી ડીલ સાફ કરવું, પછી પુજાને વાસ્તે જુદાં રાખેલાં વસ્ત્ર પહેરવાં, એક સાડી ઉતરાસણ કરવું. આઠપડો મુખકોશ બાંધવો. દેરાસરમાં ૮૦ આશાતના ટાળવી તેમાંની મ્હોટી દસ આશાતનાઓ નીચે પ્રમાણે-૧ પાન સોપારી આદિ કંઈ ચીજ ખાવી. ૨ પાણી પીવું, ૩ ભોજન કરવું, ૪ પગરખાં પહેરી રાખવાં, ૫ મૈથુન સેવવું, ૬ પથારી કરી સુવું, ૭ થુકવું, ગળફો વીગેરે નાંખવું. ૮ પેસાબ કરવો. ૯ ઝાડે જવું, ૧૦ જુગટું રમવું એ આશાતનાઓ અવશ્યે ટાળવી. પછી જીન પ્રતિમાની વિનયપૂર્વક પોથો તથા વાળાકુંચી

કરવી. અંગલૂહણાં કરી દ્રવ્ય એટલે કેશર તથા ફુલથી પૂજા કરવી તેનું નામ દ્રવ્ય અંગ પુજા, અને અક્ષત, ધુપ, અગર, દીપ વીગેરેથી પુજા કરવી તે દ્રવ્ય અગ્રપુજા કહેવાય છે. પૂજા કરવાની આંગળીના નખને કેસરમાં બોળવો નહી. તેમજ પ્રતિમાજીને પણ અડકે નહીં. તેમ પ્રભુના નવ અંગે પૂજા કરવી. ૧ જમણા તથા ડાબા પગના અંગુઠે. ૨ જમણા તથા ડાબા ઢીંચણે. ૩ જમણા તથા ડાબા કાંડે. ૪ જમણા તથા ડાબા ખભે. ૫ મસ્તકે. ૬ લલાટે. ૭ કંઠે. ૮ છાતીએ. ૯ નાભીએ એ રીતે નવ અંગે પૂજા કરવી તથા સિદ્ધચક્રની પુજા કરતાં અરિહંત, સિદ્ધ, આચાર્ય ઉપાધ્યાય, સાધુ, દર્શન, જ્ઞાન, ચારિત્ર, તપ એ રીતે નવપદની અનુક્રમે પુજા કરવી, પછી મંગળિકને અર્થે અષ્ટ મંગળિક આળેખવા પછી ત્રણ

ખમાસમણ દઈ ઇરિયાવહીયા પડિક્કમી ચૈત્યવંદન કરવું. વળી દેહેરાસરમાં દસ ત્રિક સાચવવાં તે કહે છે. ૧ ત્રણ નિસિહિ. ઘર વ્યાપાર છોડવારૂપ પ્રથમ નિસિહિ દેહેરાસરના પ્રથમ બારણે કહેવી. બીજી દેહેરા સંબંધી વ્યાપાર છોડવારૂપ ગભારામાં પેસતાં કહેવી, ત્રીજી દ્રવ્ય પુજા છોડવારૂપ ચૈત્યવંદન કરતાં પહેલાં કહેવી. ૩ ત્રણ પ્રણામ–બે હાથ જોડીને પ્રણામ કરવો તે ૧, કેડ ઉપરનો ભાગ નમાવીને કરવો તે ૨, ખમાસમણ દેઈ પ્રણામ કરવો તે ૩. ત્રણ પુજા. ૪ અંગપુજા, અગ્રપુજા. અને ભાવપૂજા. ૫ ત્રણ અવસ્થા પ્રભુની ભાવવી. ૬ દિશીત્રિક–ત્રણદિશિ ટાળીને ફક્ત પ્રભુના મુખની દિશિમાંજ નજર રાખવી, ૭ ત્રણવાર ભુમિ પ્રમાર્જન કરવું. ૮ વર્ણત્રિક. અક્ષર આલંબન, વર્ણ આ-

લંબન અને ત્રિજુપ્રતિમા આલંબન. ૯ ત્રણ મુદ્રા-૧ યોગમુદ્રા તે બે હાથ જોડી માંહેમાંહે આંગળીઓ રાખવી. ૨ જીન-મુદ્રા બે પગની નીચે ચાર આંગળ માર્ગ મુકી કાઉસ્સગ્ગ કરવો. ૩ મુક્તાશુક્તિ મુદ્રા કમળના ડોડાને આકારે બે હાથ જોડી સ્તુતિ કરવી. ૧૦-ત્રણ પ્રણિધાન-૧ જાવંતિ ચેઇઆઇં. ૨ જાવંત કેવિસાહુ. ૩ જયવિઅરાય. ઇતિ દસત્રિક સંપૂર્ણ. દેરાસરમાં જતાં પાંચ અભિગમન સાચવવાં તેનાં નામ ૧ સચિત ફળાદિકનો ત્યાગ, ૨ અચિત વસ્રાદિનું ધારણ કરવું. ૩ અખંડ એક સાડી ઉત્તરાસણ કરવું. ૪ એકાગ્રચિત્ત કરવું. ૫ દુરથકી પ્રણામ કરવાં. રાજાનાં પાંચ અભિગમન. ખડગ, છત્ર, ચામર, મુકુટ અને મોજડીઓ એ પાંચે દેહેરાસર બાહાર મુકવાં. એ રીતે દ્રવ્ય તથા ભાવ-

પૂજા કરવી. પછી ગુરૂવંદન વાસ્તે ઉપાશ્રય જઈ ત્યાં વ્યાખ્યાન એકચિત્તે સાંભળવું પછી દોષરહિત સુઝતો આહાર સાધુને વહોરાવીને પછી ભોજન કરે. પછી વ્યાપાર શુદ્ધ કરવો, ઓછું અધિકું આપવું લેવું નહીં; જુઠી સાખ ન પુરવી, તથા જુઠા લેખ ન કરવા. વળી અનંતકાય બાવીશ અભક્ષ્ય વીગેરે ખાવાં નહીં. રાત્રિભોજન કરવું નહીં એમાં અતિશે પાપ છે. વળી સાજી, સાબુ, લોહ, ગળી, મધુ, ધાવડી વીગેરે જણશો શ્રાવકે વેચવી નહીં તેમાં ઘણા દોષ છે પાણી બે વાર ગળવું. બ્રહ્મચર્ય પાળવું. પાપનુ મુળ જે પંદર કર્માદાન તે ટાલવાં, અનર્થ દંડ કરવો નહીં. અસત્ય વચન ભાખવું નહી. શુદ્ધ સમકીત પાળવું ઓછામાં ઓછી પાંચ તિથિ આરંભ કરવો નહીં. સુપાત્રે દાન કરવું. સારા

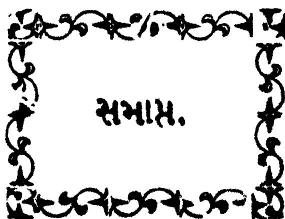
કાર્યમાં દ્રવ્યનો ઉપયોગ કરવો. પરોપકાર કરવો દિવસ થોડો બાકી રહે ત્યારે ચઉવિહાર કરવો. પછી દેવસીપ્રતિક્રમણ કરી દીવસના પાપ આળોવવાં, પછી મનમાં અરિહંત સિદ્ધ, સાહુ અને કેવલિ ભાષિત ધર્મ એ ચાર ચાર શરણ યાદ કરવાં મનમાં શેત્રુંજાદિકની યાત્રાનો ભાવ રાખવો. અને પછી સુઇ જવું. આ કરણી શ્રાવક બરોબર પાળે તો તેનાં કર્મ પાતળાં પડે ને અનુક્રમે મોક્ષનું સ્થાન પામે.

પ્રતિક્રમણ ન બને તો સામાયક કરવું. કંદમુળનું ભક્ષણ ન કરવું. રાત્રિભોજન ન કરવું. આઠમ, ચતુર્દશી વીગેરે તિથિઓ પાળવી. વીગેરે ઘણા નિયમો શ્રાવકે કરવા જોઇએ. વળી શ્રાવકનું ષટકર્મ નીચે પ્રમાણે છે.

देवपूजा गुरूपास्तिः स्वाध्यायः संयमस्तपः ।
दानं चेति गृहस्थानां षट्कर्माणि दिने दिने॥

દેવપૂજા, ગુરૂભક્તિ, સ્વાધ્યાય, સંયમ, તપ ને દાન, એ ષટકર્મ ગૃહસ્થોને હરરોજ કરવાનાં છે.

વળી શ્રાવકે જીવરક્ષાને અર્થે રસોઇ કરવાને ઠેકાણે, જમવા બેસવાના ઠેકાણે, ઘંટી ઉપર, પાણીઆરા ઉપર, સુવાને ઠેકાણે બેઠક ઉપર, ધર્મક્રિયા કરવાને ઠેકાણે ન્હાવાની જગ્યાએ કોઠાર-(અનાજ ભરવાની જગ્યાએ) અને ખાંડણીઆ ઉપર ચંદરવા બાંધવા જોઇએ.



यावद्देहमिदं गदैर्न मृदितं नो वा जराजर्जरं,
यावत्त्वक्षकदम्बकं स्वविषयज्ञानावगाहक्षमम्;
यावच्चायुरभङ्गुरं निजहिते तावद् बुधैर्यत्यतां
कासारे स्फुटिते जलेप्रचलिते पालिः कथं
बध्यते ॥ १ ॥

જ્યાં સુધી આ શરીર રોગથી મર્દિત થયું નથી અથવા વૃદ્ધાવસ્થાથી જર્જરિત થયું નથી, જ્યાં સુધી પાંચે ઇંદ્રિયો પોતાના વિષય સમજવાને સમર્થ છે અને જ્યાં સુધી આયુષ્ય ક્ષય થઇ ગયું નથી ત્યાં સુધી હે જીવ! તું તારા કલ્યાણ માટે યત્ન કર; કારણ જ્યારે તળાવ ફૂટી જઇ પાણી બહાર નીકળવા માંડશે ત્યારે તું પાળ કેવી રીતે બાંધીશ? ૧



લક્ષ્મીનું ખરૂં સાર્થક્ય.

पिबन्ति नद्यः स्वयमेव नाम्भः,
स्वयं न स्वादन्ति फलानि वृक्षाः;
नादन्ति सस्यं खलु वारिवाहाः,
परोपकाराय सतां विभूतयः ।.२

ભાવાર્થ:—નદીઓ પોતે પાણી પી નથી, વૃક્ષો પોતે ફળો ખાતાં નથી અ વર્ષાદ (પોતે) ધાન્ય ખાતો નથીજ. (પ એ સર્વ પરને માટેજ હોય છે (તેમ) સજ્જનોની સંપત્તિ (પણ) પરોપકારના મા હોય છે.

